

DÉLMAGYARORSZÁG

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

XV. évfolyam, 237. szám

Ára: 50 fillér

Péntek, 1959. október 9.

Szakadatlanul csökken a szovjet bolygóközi állomás sebessége

Közeledik röppályájának a Földtől legmesszebb eső pontja felé

Moszkva (TASZSZ). Az önműködő bolygóközi állomás pontosan a megadott röppályán folytatja útját. Csütörtökön, magyar idő szerint 18 órakor a Kigyótartó csillagképben tartózkodott (rektaszenzió 16 óra 36 perc, deklináció mínusz 6 fok 48 perc). Az állomás ekkor 448 000

kilométerre volt a Földtől és 235 000 kilométerre a Holdtól, amely másodpercenként egy kilométeres átlagos sebességgel kering a Föld körül. A Hold ebben az időpontban már a Nyilas csillagképben volt (rektaszenzió 18 óra 43 perc, deklináció mínusz 17 fok 48 perc). Az

önműködő bolygóközi állomás a Hold megkerülése közben elhagyta a Hold vonzási körét és tovább halad röppályájának a Földtől legmesszebb eső pontja felé. Sebessége szakadatlanul csökken: csütörtökön 18 órakor másodpercenként fél kilométer volt. A továbbiakban a bolygó-

közi állomás olyan síkban kering, amely majdnem merőleges a Hold pályájára. A Föld körül elnyújtott ellipszis pályán körülbelül tizenöt nap alatt teszi meg útját. A pálya apogeuma (legnagyobb földtávolsága) 470 000 kilométer, perigeuma (földközelsége) 40 000 kilométer lesz.

A szerdán leadott jelzések feldolgozásakor beigazolódott, hogy a bolygóközi állomás hőszabályozó, áramellátó és tudományos berendezése kifogástalanul működik. A rakéta legközelebb pénteken 15 órától 16 óráig sugározza jelzéseit. (MTI)

Hruscsov Krasznajarszkba érkezett

Nyikita Hruscsov, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke csütörtökön Krasznajarszkba érkezett. A Jenyiszej partján fekvő nagy szibériai város lakossága meleg fogadtatásban részesítette a szovjet kormányfőt.

Ülést tartott a Minisztertanács

A kormány Tájékoztatási Hivatala közli: A Minisztertanács csütörtöki ülésén meghallgatta és jóváhagyta a Földművelésügyi Minisztérium jelentését a sertés-, a juh- és a növénytermesztésről. A Minisztertanács egyszerű kivitelezésű építéséről szóló kormányhatározat végrehajtásáról. A Minisztertanács megtárgyalta és a Népköztársaság Elnöki Tanácsa elé terjesztette a Pénzügyminisztérium által előterjesztett törvényerejű rendelettervezetet — az 1958. évi 7. számú tv. módosítása és kiegészítése — a tanácsok közsegfejlesztési munkájának elősegítéséről. A Minisztertanács szintén a Pénzügyminisztérium előterjesztésére határozatot hozott a tőkés exporttal kapcsolatos hitelnyújtás új rendjéről, majd folyó ügyeket tárgyal.

Mit üzen a Hold az embereknek?

A Magyar Űrhajózási Bizottság elnöke a Föld—Hold-szputnyik útjáról

A TASZSZ által kiadott hivatalos jelentések után dr. Kulin György csillagász, a Magyar Űrhajózási Bizottság elnöke számításokat végzett, s ezek eredményeiről a következőket mondotta:

Számításunk alapján közöltük, hogy egy magára hagyott holdrakéta, ha üzemanyagot nem visz magával, semmiképpen sem kerülheti meg a Holdat 9—10 napnál rövidebb idő alatt. A Föld—Hold szputnyik 2,5 nap alatt, a számításoknak megfelelően, elérte a Holdat és ebből sokan azt a téves következtetést vonták le, hogy a rakéta még aznap visszafordul és így öt nap alatt megjárja a teljes utat. Ez pedig égi mechanikai lehetetlenség. A legutóbb kiadott hivatalos közlemény alapján olyan adatoknak vagyunk birtokában, hogy kiszámíthatjuk a pontosabb pályát. Eszerint a rakéta 470 000 kilométerre távolodik el a Földtől, azaz a Holddal történő találkozás után a találkozási helytől még mintegy százezer kilométernyi távolságot tesz meg. Csak e találkozás körülményeiből lehetett megállapítani a rakéta további sorsát is. A Hold és a Nap együttes zavaróhatása következtében felvette azt a sebességet, ami az útja további részét már eleve meghatározza.

— Egyes kommentárok ezt a tényt is tévesen értelmezték. A tény ugyanis az, hogy október 6-án délután 15 óra 16 perckor a rakéta 7000 kilométerre haladt el a Hold mellett, annak a jobboldalán. A rakéta folytatta útját a Földtől távolodó irányban, a Hold pedig a Föld körül. Utjuk iránya tehát egymásra szinte merőleges volt. Mire azonban a rakéta eléri távolpontját és visszafordul, — a Föld nehézségi erejének hatására, ami ugyanolyan alapelven képzelhető el, mint a feldobott kő visszazuhanása — addigra a Hold már kijut ebből a hurorkból. A rakéta tehát a valóságban nem a Holdat kerüli meg, hanem azt a helyet, ahol a Holddal találkozott. Hiszen ebben a távolságban a rakéta sebessége már csak tört része a Hold pályabeli sebességének. Amikor a holdrakéta eléri a legnagyobb távolságát a Földtől, — azaz a 470 000 kilométert — sebessége 0,364 kilométer másodpercenként. A Hold viszont egy kilométeres, azaz mintegy háromszoros sebességgel halad pályáján. Mire tehát a teljes hurork bezárul a Föld—Hold szputnyik pályája mentén, a Hold már pályájának ellentétes pontján tartózkodik. Mire pedig visszatar a Föld közelébe, a

holdtől is túl leszünk már két nappal.

Az energiamegmaradás tétele értelmében, ha a Földről fellőtt rakéta eltávozik, mozgási energiájának egy része helyzeti energiává alakul, ami sebességcsökkenésben nyilvánul meg. A mintegy 11,1 kilométer másodpercenként 364 méterre. Innen visszatérve a Föld felé, helyzeti energiája egyre csökken és mozgási energiává válik, ami mozgássebességének növekedésében nyilvánul meg. Ha a rakéta pontosan visszatérne kilövési helyére, ebben a pontban ismét felvenné a másodpercenként 11,1 kilométer sebességet. Mivel azonban a Hold közelében kapott hatások miatt ez a pálya nem jöhet létre, visszatérésekor egy módosult pálya érvényesül. Ha ugyanis a Hold csak egész kevés felgyorsítja a rakétát, ez a körülmény magával vonja azt is, hogy a visszatérő rakéta tízezer kilométerekkel kerüljön el a Földet. A legutóbbi jelentés alapján a rakéta 40 000 kilométer távolságban kerül meg a Földet és 18-án ér Föld-közelbe. Ekkor a sebessége másodpercenként 4290 méter lesz. (Ez a sebesség 40 000 kilométer távolságban egyenértékű a Föld felszínére érté-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Huszonöt évvel meghosszabbították a szegedi I-es Téglagyár életét

Az elmúlt évek során egymásután zárták be kapukat az öreg, szegedi téglagyárak. Felélték maguk körül a földet, s ugyanakkor útját állták a város fejlődésének is. Egykori helyüket ma már többnyire csak az óriási kubikgödörök jelzik, amelyek betöltéséhez sok tízezer köbméter föld szükséges, hogy ismét valamire használható állapotba kerüljenek. Téglagyáraink többnyire ott terebélyesedtek az úgynevezett nyugati iparövezetben. Legutóbb a Cserepes sori gyárat szüntették meg, de már kimondták a hálalos ítéletet a bajai műút mellett lévő I-es számú Téglagyárra is. Földkitermelési engedélyre csak 1959. december 31-ig szól. Ma már 400—500 méter távolságban hordják az agyagot az üzembe. Ha azonban az év végén még ezt a gyárat is megszüntették volna, városunk egyetlen téglagyára a III-as számú, a szükséges téglamennyiség elenyésző részét biztosíthatta volna.

ban előbb fel kell tölteni a gyár és a vasútvonal közötti korábban kibányászott 15 méter mély kubikgödört. Mintegy tízezer köbméter földet kell idehordani az átjáró építéséhez. Ezenkívül

bővítik a préházat, amelyet egy szűrőpréssel látnak meg el, hogy jobb tegyék a cserépgyártást.

A világitást is modernizálják. Fénycső-világitással látják el a munkatermeket. A beruházásra előirány-

zott összegből még 1959-ben, tehát a most következő három hónapban, mintegy 1 millió 300 ezer forint összeget kell felhasználni, a többit a jövő év első negyedében. A vasúti aluljáró építését, s a kubikgödör betöltését már megkezdték.

Ezt az igen jelentős beruházást a Téglagyári Egyesülés saját rezsiiben tervezi és valósítja meg. Ugyanezzel egyidőben bővítik majd a szegedi téglagyárat is 1960 első negyedében.

A testvérvárosi kapcsolatok az üzemek, iskolák és intézmények hasznos tapasztalatcseréin épülnek

Lodzi és brnói újságírók a városi tanács elnökénél

Az elmúlt napokban számos külföldi újságíró fordult meg Szegeden. Valamennyien Szeged testvérvárosai, Lodzból, illetve Brnóból érkeztek, hogy megismerkedjenek a várossal és visszatérve beszámoljanak élményeikről lapjaikban. Lengyelországból a Glos Robotniczy, a Dziennik Lodzky és a Lodzky Express 12 tagú csoportja tartózkodott itt, egy hosszabb országjárás során, Brnóból pedig a Rovnoszty szerkesztője tartózkodik Szegeden, a Délmagyarországi vendégeként.

A testvérvárosok újságírói több szegedi üzemben tettek látogatást, így például megtekintették a szalámi- és paprikagyártást, érdeklődtek a szegedi politéchnikai kísérletek iránt, felkeresték Szeged nevezetes látnivalóit és részt vettek azon a fogadáson, amelyet a városi tanács v. b. elnöke, Biczó György eltárs adott tiszteletükre.

A városi tanács elnökétől a szegedi ipari, mezőgazdasági és kulturális életre vonatkozó felvilágosításokat kérte, továbbá nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy milyen elképzelései vannak a városi tanácsnak a testvéri kapcsolatok további fejlesztésére. Az utóbbi kér-

désre adott választ különösen fontosnak tartották. Biczó György elmondotta, hogy a kapcsolatok bővítésére törekszik Szeged, mégpedig olyformán, hogy a testvérvárosok tanácsain túl különböző üzemek, intézmények, iskolák és kulturális fórumok is szerveznek egymás között együttműködési lehetőségeket és hasznos tapasztalatcseréket. Ilyen kezdeményezés már kialakult a brnói és a szegedi színház művészei között, de hasznos lenne például a politéchnikai kísérletekben történő együttműködés is, továbbá azonos rendeltetésű üzemek és intézmények kapcsolata. A testvéri együttműködésnek az a legkövetkezőbb és kölcsönösen leghasznosabb formája.

A testvérvárosok újságírói teljes egyetértéssel fogadták ezt az elgondolást és válaszként ígéretet tettek arra, hogy ezt teljes mértékben támogatják majd lapjaikban, a nyilvánosság előtt.

A 12 tagú lengyel újságírócsoport szegedi látogatása és az itt folytatott beszélgetések eredményeként a közeljövőben Szeged és Lodz testvérvárosi kapcsolatai is minden bizonnyal kiteljesed-

ŐSZISÉTA

(Liebmann Béla felv.)

Az ősben alig van már ereje a napnak, a kicsinyeknek azonban jólesik a séta, a székeken ülő öregeknek pedig a csöndes beszélgetés a Széchenyi tér platánfái alatt.

Ma:

Készül a második ötéves terv

Véget értek az angol választások

Csúcsponton az őszi forgalom

Technikai érdekességek

Ki érdemel fejelemet?

Két új szovjet film